

ศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหินในชุมชนบ้านบุ
แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2545

ISBN 974-05-1051-5 Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

วพ
จ 533ค
2545
พ. 2

4237763 LCRU / M : สาขาวิชา : พัฒนาชนบทศึกษา ; ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

ศัพท์สำคัญ : ภูมิปัญญา / ชุมชนบ้านบุ / เครื่องทองลงหิน /

จิราพร อาจเจริญ : ศึกษาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหิน ในชุมชนบ้านบุ แขวงศิริราช เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร {A STUDY OF WISDOM IN STONE - POLISHED BRONZE THE MAKING OF THE BAN BU COMMUNITY, SUBDISTRICT SIRIRAJ, DISTRICT BANGKOKNOI, BANGKOK (METROPOLITAN)}, คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เรณู เหมือนจันทร์เชษ ศศ.บ., ศศ.ม., เอี่ยม ทองดี ศศ.บ., ศศ.ม., เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัตติย์ พธ.บ., M.A., Ph.D., 171 หน้า ISBN 974-05-1051-5

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหิน ในชุมชนบ้านบุ โดยศึกษาถึงลักษณะภูมิปัญญาในกระบวนการทำเครื่องทองลงหิน การสืบทอดและพัฒนาการของภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหิน ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการทำเครื่องทองลงหิน ความสำคัญและความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องทองลงหินกับวิถีชีวิตคนในชุมชน เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหินต่อไป การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการสังเกตและวิธีการสัมภาษณ์ ในระยะเวลา 1 ปี ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2544 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544

ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนบ้านบุเป็นชุมชนที่มีการสืบทอดภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหินมานานกว่า 200 ปี โดยชาวบ้านของชุมชนบ้านบุยึดอาชีพการทำเครื่องทองลงหินเป็นอาชีพหลักหารายได้เลี้ยงครอบครัวมาตลอด การผลิตเครื่องทองลงหินของชุมชนบ้านบุ จึงเป็นการผลิตงานหัตถกรรมเพื่อขายให้แก่ชุมชนภายนอกมากกว่าเพื่อใช้ภายในชุมชน การตลาดจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดทิศทางการผลิตและการดำรงอยู่ของเครื่องทองลงหินของชุมชนบ้านบุในอนาคต และยังพบว่าลูกหลานของคนในชุมชน ไม่ได้สืบทอดภูมิปัญญาการทำเครื่องทองลงหินไปจากชุมชนอย่างจริงจัง ซึ่งหากยังคงเป็นเช่นนี้อีกไม่นานภูมิปัญญาเหล่านี้ก็จะสูญหายไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ภาครัฐควรให้หารสนับสนุนทั้งด้านวิจัยเพื่อการพัฒนา และการสนับสนุนด้านการตลาดรวมทั้งสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้เกิดคุณค่าความสำคัญของเครื่องทองลงหินให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เยาวชนมีใจรักที่จะสืบสานภูมิปัญญาต่อไป

4237763 LCRU / M : MAJOR : RURAL DEVELOPMENT STUDIES; M.A. (RURAL DEVELOPMENT STUDIES)

KEY WORD : WISDOM / BAN BU COMMUNITY / BRONZE /

JIRAPORN ARJCHAROEN : A STUDY OF WISDOM IN STONE - POLISHED BRONZE THE MAKING OF THE BAN BU COMMUNITY, SUBDISTRICT SIRIRAJ, DISTRICT BANGKOKNOI , BANGKOK (METROPOLITAN), THESIS ADVISOR : RENU MUENCANCHOEY, M.A., IAM THONGDEE, M.A., RUENGDET PANKHENKHAT, Ph.D., 171 P ISBN 974-05-1051-5

The objectives of this qualitative research, which covers a one year period from January to December 2002, are to preserve and develop the wisdom of making stone-polished bronze materials of Ban Bu Community. This was done by observing and interviewing Ban Bu people in the process, maintenance, and development. In addition, the importance of making stone-polished bronze materials; the positive and negative factors influencing the material production; and the relationship between the materials and Ban Bu People's way of life was studied .

The results of the research demonstrate that Ban Bu people have maintained the wisdom of making stone-polished bronze materials for over 200 years. Ban Bu people get their main income from producing and selling the stone-polished bronze materials to other communities. Accordingly, marketing and passing the wisdom of making such materials on to descendants are the important keys to influencing the continuation of the wisdom of making stone-polished bronze materials. If the problems of lack of a marketing operation and of passing the wisdom on to the descendants persist, then the researcher reckons that the production of such materials might passed away with the Ban Bu craftsmen in the near future.